

## Kia Kore Rawa e Tāria, Tērā Pea ka Heipū



**Kia ora rā, ko Rūpene au.**

**Tino waimarie au, nō te mea nā taku mahi he nui aku haerenga. He tango whakaahua o ngā kīrehe me te ao tūroa taku mahi, nō reira he nui rawa aku haerenga huri noa i Aotearoa me te tango whakaahua ki aku kāmera.**

Tino ngenge, tino hīwanawana te āhua o Rūpene i tana putanga mai i te wakatono i waho i te kāinga o tōna tuakana. Ka tūtaki tōna tuakana, a Toi, me te wahine a Toi, a Hēni i a ia i te kēti. I muri i tā rāua awhi i a ia, ka hou atu rātou ki roto.

Ka noho atu a Rūpene ki te hopa, ka mapu me te kī, “E kī rā kōrua! Tino pai kua hoki mai anō ki te tāone. Kātahi te whakatakanga mahi ko tērā!”

“E mea ana koe i te aha?” ka pātai a Hēni. “Kei hea ō pēke?”

“Kei a au taku kāmera,” ka whakautu a Rūpene, me te tiari i te kāmera ā-mati e iri ana i tana kakī, “engari kāore pea he mea i tua atu. Ka āhei au te whakaatu i ahatia, ki te pīrangī kōrua?”

“Āna, whakaaturia mai,” hei tā Toi. “Me waiho tā tātou kai mō tētahi wā.”

Ka tū a Rūpene, ka tango i ētahi waea i tana pēke kāmera, ka hono atu i te kāmera ā-mati ki te pouaka whakaata, ka rapu i te whakaahua tuatahi e hiahia ana ia ki te whakaatu.

“Ko te hōtēra tērā e noho ana au,” he tā Rūpene.

“Ātaahua,” ka kī a Hēni me te pononga, “he mea whakakitekite noa tērā maunga mīharo kei muri.”

“Āna, me kī pono au, ka nui haere tonu tōna āhua whakakitekite i muri,” ka kī a Rūpene.

“He aha ai?” ka pātai a Toi.

“I taku taenga atu ki taku hōtēra ka kī mai rātou ki a au he maha ngā rū whenua iti e tūpono mai ana inā noa nei. I rongo au i ētahi i te rā i whai ake.”

“Āe, kua rongo māua i te reo irirangi. Ko te tūmanako, i mahara koe ki te pāhake, te hīpoki i a koe me te pupuri,” hei tā Hēni.

Ka tūngou a Rūpene. “Āe, waimarie kāore aua rū whenua i kino rawa. Engari ka whakarongo tonu ki te reo irirangi kia mōhio ai he aha kei te haere.”

“Ko koe te pū,” hei tā Hēni. “I ngā wā katoa i ngā mate whawhati tata he mea pai te whakarongo ki te reo irirangi.”

“He tika tāu. Ka kī mai te kaipāho tērā tonu pea ka taka mai tētahi hūnga, nā reira au i whakaaro ai me takatū au.”

“Ka āhei ngā hūnga puia te tūkinu i te wai, nā reira he tikanga pai te tohu i te nui o te wai ka taea i mua,” ka kī a Toi.

“Me noho au i roto, me āta kati ngā kūaha me ngā matapihi kia mau,” tā Rūpene kī.

“I tūpono te aha i muri i tēnā?” te pātai a Toi.

“I whakahiato au i ētahi taonga whawhati tata, kei tere taku wehenga atu.”

“Āe, he kete whawhati tata,” ka kī a Hēni me te tūngou.

“Āe rā,” te kōrero a Rūpene. “Heoi anō, ka kino haere ngā rū whenua, ka tīmata taua maunga i kite rā kōrua i te whakaahua te puha mai i ngā kapua mamaoa, pungarehu hoki. Tūturu, he puia ngoi tonu.”

“I muri ka aha?” tā Hēni pātai.

“I tonoa mātou e ngā kaiwhakahaere o te hōtēra ki te whakatahi, nō reira ka kapo au i tāku kete whawhati tata, ka wehe atu i te hōtēra. Pēnei i hōtoke te āhua i waho nā te takataka mai o te pungarehu, ānō nei he hukarere.”

“I wehe atu mā runga i tō waka reti?” ka ui a Toi.

“E kāo. Ka whakarewa ngā motakā i te pungarehu, tērā ka kūkā i ngā pūkaha, ko te mutunga mai ka auporo ngā pūkaha. Kei tua atu kāore e hiahiatia tētahi inaki waka. Nō reira ka hīkoi atu au ki te wāhi hui i tonoa ai mātou e ngā kaiwhakahaere o te hōtēra ki te haere. He āhua tawhiti i te rori.”

“Koia rā te take kāore koe i mau ai i ō peke – me haere mā raro,” hei tā Hēni.

“Tirohia tēnei whakaahua,” ka kī a Rūpene.

“E tā, ko te āhua nei ko koutou mā he kaiā mau kōpare,” ka peha mai a Toi.

“Me here paparanga mākūkū huri noa i ō mātou kanohi hei ārai i te pungarehu,” tā Rūpene whakautu.

“Kei te kite hoki kei te mau ringaringa roa koe i tēnei whakaahua, mahue atu tō T-hāte tonu,” hei tā Toi.

“I tonoa mātou ki te whakamaru i ō matou kiri,” tā Rūpene tēnei. “Nō te mea ka tino wera te pungarehu, ka āhei hoki te nanamu i te kiri.”

“Ka aroha hoki ki a koe nā te iti o ō whakaahua mō te hūnga ake,” te kōrero a Hēni.

“Kāo, kīhai au i tatari noa. Ka mamao pea, ka tere pea hoki te rere a te pahū mai i tētahu puia, nā reira kāore e pai te tatari noa mō te tango whakaahua, te aha noa rānei.”

“E mea ana au he āhua whakamataku, nē rā?” ka pātai a Hēni.

“Tūturu i pērā – ki tōku mahara kāore anō kia pērā taku mataku i taku ora,” te whakahoki a Rūpene. “Engari kīhai au i pōnānā nā te mea mā te pērā ka kino ake te āhua. Heoi anō, i puta ora mātou katoa, ko te mea nui tērā.”

“Kāore e kore kua ora anō tō ngākau i tō hokinga mai ki konei, ahakoa kāore ō pēke,” te kī a Toi.

## Me aha tātou i te tūpono mai o tētahi hūnga?

### *I mua*

- Me mōhio kei hea ngā puia ngoi tonu i tō takiwā, mēnā hoki ka pāngia pea koe e aua puia.
- Me whai mahere whakatahi – me haere ki hea, me pēhea hoki tō taenga atu ki reira.
- Tohua he wai ki roto i tō kauranga, tō puoto, ō ipu i te tīmatanga o tētahi hūnga – tēnā pea ka tūkinotia ngā kura mō te wai ki ngā kāinga.

### *I te tūpono mai*

- Me noho i rō whare – me whakarite kia katia tonutia ngā matapahi me ngā kūaha.
- Mēnā kei waho koe – rapua he wāhi marumaru.
- Whakarongo ki te reo irirangi mō ngā tohutohu.
- Mēnā ka tonoa koe ki te wehe i tō kāinga, uhia tō kanohi me tō waha, me te mau atu i ō rawa whawhati tata.
- Me whakapiri mai.
- Kaua e hōpara haere.
- Unuhia te paparanga o waho o ō kākahu i mua i te kuhunga ki roto i tētahi whare – he mea uaua te tango mai i te pungarehu puia.

### *I muri*

- Mēnā kei tētahi wāhi haumarua koe – me noho ki reira.
- Whakarongo ki ngā pārongo i te reo irirangi.
- Hoki atu ki tō kāinga kātahi anō koe ka tonoa.